

Jacob Böhme

DE AEQUANIMITATE

avagy

A RÁHAGYATKOZÁS RÓL*¹

Hogyan haljunk meg minden nap az önzésünkből fakadó egyéni akaratunk számára; hogyan szegezzük sóvárgásunkat Istenre; mit kérjünk, illetve mire sóvárogjunk Istentől; valamint hogyan sarjadjunk ki a bűnös ember halálából Istenben élő új kedéllyel és akaratl? • Mi az ó-ember és mi az új ember a maga élete, akaratja és cselekvése tekintetében?

1. fejezet

Halós példaként áll előttünk Lucifer és az első ember, Ádám a tekintetben, hogy mit tesz az önzés,² mikor birtokául kapja a külső fényt, és képessé válik arra, hogy az elmén belül az önrendelkezés alapján járjon el.³ A tudományokban járatos embereken is látszik, hogy amikor elnyerik maguknak a külső természet világosságát egyéni okosságuk javára, abból jobbára csak felfuvalkodottság keletkezik. E fényt az egész világ mégis oly hevesen kutatja és sóvárogja, mint a legértékesebb kincset. E világnak tényleg ez a legékesebb kincse, ha helyesen alkalmazzák!

2. Mivel azonban az önzés, vagyis az ész,⁴ Isten haragján belül súlyos kelepcebe került, ráadásul még földies jellege is fogva tartja és gúzsba köti, ezért az ember

* Forrás → Jacob Böhme: *Christosophia, avagy a Krisztushoz vezető út* (Budapest, 2009, Kairosz Kiadó), p. 145–174.

¹ *Aequanimitas*: kiegyensúlyozottság, egy-kedvűség, szenvtelenség, nyugalmi állapot. Ráahagyatkozás (másutt: önátadás, átengedettség): *Gelassenheit*.

² Önzés: *Selbheit*. A 4. és a 10. § alapján a kifejezés inkább *önteltség, önimádat* jelentéstartalommal bír. A két pejoratív irányú értelmezés mellett a 21. és a 22. §-ban semleges értékű kifejezésként (*önállóság, egyéniség, egyediség*) találkozunk vele.

³ Másként: „...képessé válik arra, hogy elméjében bejárja saját »tartományát«” (hasonlóan ahhoz, amit Jób 1,7 avagy 1Pét 5,8 rögzít).

⁴ Ész (másutt: okosság, értelem, értelmi képesség): *Vernunft*.

számára nagy veszélyeket rejt, ha az ismeret világosságát az önzésre hagyatkozva alkalmazza, mintha a világosság az én sajátja lenne.

3. Az örök és a mulandó természet dühe gyorsan felhevül az önzésben, ezáltal aztán az önzés és az egyéni értelmi képesség alaposan felfuvalkodik a gógtól, és szakít az Isten iránti, önátadó alázattal; ezután már nem akar a Paradicsom gyümölcséből táplálkozni, hanem csak egyéni létének megfelelő sajátosságaiból: jelen esetben az élet feletti uralomból, amin belül a jó és a rossz együttáll. Így tett Lucifer is és Ádám is, akik mindketten a teremtményi önállóság sóvárgásának eszközével tértek vissza abba az őállapotba, melyből a teremtmények „ki-születtek”⁵ és a teremtésbe léptek: Lucifer a düh természetébe, a tűz *matrix*ába⁶ tért vissza, Ádám viszont a földszerűség természetébe, a látható világ *matrix*ába, amit a jó és a rossz iránti vonzalom jellemez.

4. Mindketten azért jártak így, mert az értelem világosságát az önimádat körében ragyogtatták, és e fényben képesek voltak önmagukat tükrözni és lényegükben szemlélni, amitől az önimádat szelleme a *centrumra* irányuló sóvárgás imaginációjába lépett, hogy ily módon érvényre juttassák magukat, hatalmat nyerjenek és ravaszagra tegyenek szert.⁷ Így aztán Lucifer a tűz-anyát kutatta át a maga *centrum*ában, mivel úgy vélte, hogy ezzel uralkodni fog Isten szeretete és az angyali seregek felett;⁸ Ádám pedig szintén azon anya után epekedett, amelyből a jó és a rossz forrászik, hogy esszenciájában megízlelhessen azt, s ezért akaratának erejével beledöfte sóvárgását, hogy ezáltal ravaszabbá váljon és felfogásban megerősödjön.⁹

5. Mindketten – Lucifer is és Ádám is – csapdába estek téves sóvárgásukban, tulajdonképpen szülőanyjuk körében, elszakítva magukat az Istenből kiinduló ráhagyatkozástól; így az akarat-szellem foglyul ejtette őket a sóvárgás erejével az anyán belül, és az anya egyben a teremtmény feletti uralmat is megszerezte. Lucifer tehát megrekedt a sötét és dühödt tűz-gyötrelem körében, és ez a tűz nyilvánult meg szellemében, aminek következtében a sóvárgásban égő teremtmény Isten szeretetének és szelídségének ellenségévé vált.

6. Ádámot szintúgy azonnal megragadta a földi anya, vagyis a jó és a rossz, mely Isten szeretetéből és haragjából teremtett egy lényeggé, s így a föld jellege vet-

⁵ Lásd a 104. jegyzetet.

⁶ *Matrix*: anyaméh.

⁷ Vö. Ez 28,2–5.

⁸ Vö. Iz 14,13–14.

⁹ Vö. Ter 3,5.

te át az irányítást Ádámban. Ebből következett, hogy a hó és a fagy, az irigység, a harag és az Isten elleni mindennemű lázongás és a gonoszság megnyilatkoztak és uralkodóvá váltak benne.

7. Ha azonban a megismerés fényét nem vetítették volna bele önimádatukba, akkor a *centrum* és a teremtményi őszállapot megismerésének tükre – melyből [téves] imaginációjuk és kívánczóságuk eredt – nem nyilvánult volna meg.

8. Mindezek következtében még a mai napig is veszélyt jelent Isten megvilágosodott gyermekeire, hogy amikor egyeseknek közülük felragyog az isteni Szent-ség látásának napja – mely által az élet győzelemittassá válhat –, az ész tükröződik vissza benne, az akarat pedig önmagába lép be, csak maga körül forog, hogy a *centrumot*, melyből a világosság fénylik, megkönyékezze, és egyéniségként préselje be oda magát.

9. Ebből keletkezik a nyomorult fennhéjázás és mindenféle sajátos önteltség, melyek miatt az ész, mely egyébként csak tükre az örökkévalóknak, úgy véli, gyarapodott, és hogy azt tesz, amit csak akar, ráadásul ezeket Isten akarata hajtja végre benne, ő maga pedig egyenesen próféta! Holott megrekedt önmagán belül, saját sóvárgásába zárva köröz, melyen belül a teremtmény *centruma* gyorsan felfelé kapaszkodik, és a tévelygés egyéni sóvárgásába lendül át Isten ellenében, miközben akarata sötétségbe merül.

10. Ekkor odalép hozzá a hízelgés ördöge, rátör a teremtmény *centrumára*, bejuttatva abba saját álnok sóvárgását, úgyhogy az ember lerészegedik az önimádatától és elhiteti magával, hogy magától Istentől indítatik valamire. Ezzel az a helyes kezdet, amelynek során Isten világossága felfénylett a teremtményben, megromlik, Isten világossága pedig tovatűnik.

11. A külső természet külső fénye azonban ekkor is fényes marad az emberben, és ha aztán ez az önálló egyéniség át tud lendülni *oda*, azt hiszi, még az Istentől való első fény az. De nem, e fénybe – vagyis az egyéniség önteltségébe, az ész felületi csillogásába – már az ördög szárnyal be! Miután az első világosság hatására távozni kényszerült, most hétszeres sóvárgással tér vissza. Erről mondja Krisztus: „Amikor a tisztátalan szellem kimegy az emberből, kiszáradt helyeket jár be, nyugalmat keresvén, de nem talál. Ekkor magához vesz hét szellemet, melyek még megátalkodottabbak, mint ő volt, majd ismét betér előző hajlékába, és felékesítve találja azt. Attól fogva ott lakozik, és kegyetlenebb lesz azzal az emberrel, mint korábban.” (Mt 12,43–45)

12. A felékesített ház az értelemnek az egyéniségben rejlő fényessége, ha ugyanis az ember Istenre szegezi sóvárgását és akarátát, valamint megtartóztatja magát a

gonosz életviteltől és Isten szeretetére sóvárog, akkor e szeretet fel is ragyog neki barátságos és örvendező tekintettel, melytől az értelem külső fénye is fellobban. Ahol ugyanis felgyúl Isten világossága, ott minden fénybe borul, így az ördögnek ott nincs maradása. Akkor az ördög átkutatja az élet ősállapotának anyját, vagyis a *centrumot*, de az egy kiszikkadt, elerőtlenedett helyé vált. Isten haragja mint természeti *centrum* a saját minősége szerint véve elalél, kiüresedik és kiszikkad, és már nem tudja érvényesíteni hatalmát. Ezt a helyet kutatja át a sá-tán, hátha valamelyik ajtót nyitva találja, hogy a sóvárgás révén azon keresztül beférközzön, és lázadásra sarkallja a lelket.

13. Ha tehát a teremtmény akarat-szellem az ész világosságának segítségével az önzés alapján felfogott *centrum*ba emelkedik, miközben saját rögeszméjébe burkolódik, akkor ismételten eltávozik Isten világosságától. Ebben az állapotában az ördög nyitott kapukra talál benne, lakhelyeként pedig egy szépen feldíszített hajlékot nyer: az ész fényességét. Magához veszi az élet minőségének hét alakzatát,¹⁰ de immár az önzésnek megfelelően, mint szemfényvesztőket, akik Istentől az önzésbe távoztak. Visszatér tehát, és sóvárgását az önzésnek megfelelő vágyakozásba és a tévelygő képzeletbe ágyazza, hisz az akarat szellete az életminőségek ezen alakzataiban ekkor már csak saját magát szemléli a felszínes világosság segítségével. Ennek során egyre mélyebbre merül önmagába, mintha csak ittas lenne, közben a csillagzat szellete¹¹ torkon ragadja, és hatalmi konstellációjával betör az akarat szellemébe, hogy ott rátaláljon Isten csodáira és megnyilatkozzon azok színe alatt, hiszen minden kreatúra Isten után vágyakozik.¹² És bár a csillagos égbolt nem érheti el Isten Szellemét, mégis sokkal jobban esik neki egy kivilágított hajlék, ahol kedvére mulathat, mint ha zárt ajtókra lel, és nincs senki, aki gondoskodik róla.

14. Ez az ember aztán a csillagoktól lerészegedetten jön-megy, nagy és csodálatos dolgokat kezd észlelni, és állandó vezetőre tesz szert a csillagzatban. Ezt kihasználva az ördög is rögvest észreveszi, hol maradt nyitva számára egy-egy ajtó, ahol az élet *centrum*át lángra lobbanthatja, hogy az akarat szellete saját vélekedéseibe és fősvénységébe zárva pökhendien fölfelé törjön.

15. Ettől kezdve az illető magát dicsőíti; az ész akarata ugyanis kedveli, ha dicsérik, mert azt képzelem, hogy megkaparintotta az üdvösség pecsenyéjét – hisz

¹⁰ Hét alakzat: *die sieben Gestalten*. Lásd még a 143. és a 202. jegyzetet.

¹¹ Csillagzat (másutt: csillagok, égboltozat): *Gestirne*. Általában a látható világ szellemére, a *spiritus maioris mundi*-ra utal.

¹² Értsd: minden arra sóvárog, hogy megnyilatkozhasson, ez azonban csak az ember szellemének „igénybevételével” lehetséges. Vö. Róm 8,21–22.

rendelkezik az értelem világosságával –, és úgy hiszi, gondnokolhatja a kulcsra zárt épületet – miközben azt egyébként Isten is ki tudná nyitni neki. Úgy véli, őt illeti a dicsőség amiatt, hogy ésszel él, és fel sem fogja, hogy az ördög épp az ő természeti *centruma* hét élet-alakzatában mulatozik, s hogy ott mily fertelmes tévelygést idéz elő.

16. Ebből a fajta értelemről keletkezett a földi Keresztény Egyházban a tévelygő Babel, melyben az ész következtetései alapján ítélkeznek és kormányoznak, ráadásul pedig még az önzéstől és a kéjsóvárságtól való lerészegedettség erényes szüzek mintájára szépen felcicomázott gyermekét is a nyakukra ültették!

17. Az ördög azonban beásta magát a *centrum* hét élet-alakzatának menedékébe, a maga saját észjárásának önimádatába, miközben akaratát folyvást e felcicomázott és a csillagzat pártfogására bízott szüze szegezi. Az ördög az a fenevad, melyen a felékesített szűz fel s alá vágat az élet-alakzatokban, ahogyan az az *Apocalypsis*-ben látható.¹³ Így e szűz a felszínes csillogást, az ész fényét és az isteni Szentséggel kapcsolatos önáltatást teszi magáévá, miközben azt képzelem magáról, hogy a ház legszebb gyermeke, pedig az ördög talált otthonra az ő bensőjében.

18. Mindenki így jár, ha már egyszer világosságot nyert Istentől, majd mégis eltér a helyes ráhagyatkozástól, és elválik igazi édesanyja, a valódi alázat emlőitől!

Az igaz keresztény ember módszere, s hogy miként járjon el

19. Az ész félbe fog szakítani és így fog szólni hozzám: *Hiszen a Szentírás szerint is helyes és hasznos, ha Isten embere a külső természet és az ész fényességét is elnyeri, hogy életét bölcsen kormányozhassa!*

20. Valóban helyes, és nem történhetik hasznosabb és jobb az emberrel; a világ minden kincsénél előbbre való kincs az, ha valaki eljut hozzá, és elnyeri Isten és az idő világosságát, mert ez az idő és az örökkévalóság szeme.¹⁴

21. Hallgasd meg azonban, miként kell alkalmaznod! Elsőként Isten világossága nyilatkozik meg a lélekben; a gyertyafényhez hasonlóan sugárzik kifelé, és hamarosan fellobbantja az ész felszíni világosságát is, de nem úgy, mintha az ész, vagyis a külső ember uralma alá rendelné magát. Nem, hanem a külső ember

¹³ Jel 17,3–6.

¹⁴ Az idő és az örökkévalóság szeme: a kifejezés a Bölcsesség alapvető szimbólumaira, a szemre, illetve a gömbre utal. Ezt a szimbolikát fejtette ki a Szerző a *Psychologia vera* című művének első felében (Cap. „Die erste Frage”).

ezen átható fényben láthatja meg magát, mint a tükör előtt álló kép, és hamarosan kiismeri önálló létét, hogy mi az, ami benne jó és hasznos.

22. Amikor ez megtörtént, az ész, vagyis a teremtmény a maga egyedi mivoltában nem tehet jobbat, mint hogy nem a teremtményi önállóságon belül kezdi szemlélni magát, és nem tör be a sóvárgás akaratával a *centrum*ba, továbbá nem önmagát kezdi keresni, különben elszakítja magát Isten lényegétől (mely ugyanekkor kezd forrásozni Isten világosságában, és amelyből a léleknek táplálkoznia és magát csillapítania illene): ez esetben ugyanis a külső fényből és létből kezdene táplálkozni, amiből csak mérget szívhatna magába.

23. A teremtményi akarat inkább minden értelmi képességének és egész sóvárgásának erejével olyan méltatlan gyermekként szálljon egészen magába, mint aki nem alkalmas magas kegyelemre. Ne formáljon jogot semmiféle tudományra vagy értelmi képességre, ne is kérjen ilyesmit Istentől, míg a teremtményi egyediségen belül marad; ne is kívánozzon ilyesmi után, hanem csak merítkezzen bele a maga hitványságával és együgyűségével Istennek Krisztus Jézusban való szeretetébe és kegyelmébe, és inkább arra sóvárogjon, hogy esze és önzése elhaljanak Isten életében, és vesse alá magát maradéktalanul Isten szereteten alapuló életének, hogy Isten eszközként alkalmazhassa arra, ami neki tetszik, és úgy, ahogy ő akarja.

24. Az egyéni értelem ne bocsátkozzon találgatásokba Isten – vagy akár az ember – alapjára vonatkozóan, ne akarjon semmit, és ne is sóvárogjon semmire, egyedül csak Isten Krisztusban való kegyelmére, olyan gyermekhez hasonlóan, aki állandóan csak anyja emlői után vágyakozik. Egyedül ennek az éhségnek a segítségével hatoljon be állhatatosan Isten szeretetébe, és ne hagyja magát elszakítani ettől az éhségtől. Ha a felszínes ész győzelemittassá válna a fény miatt, és így találna szólni: *Megszereztem az igaz gyermeket!* – a sóvárgás akarata hajlítsa meg a föld színéig az észt és terelje a legnagyobb fokú alázat és együgyűség felé, majd válaszoljon így: *Bolondságot csinálsz, pedig nincs más reményed, csak Isten kegyelme! Ebbe takargasd magad nagy alázattal, válj semmivé, ne ismerd fel és ne dédelgesd magad! Ami hozzád tartozik és ami bensődben rejlik, az vegye csak semmibe magát, és tekintse magát Isten puszta eszközének; egyedül Isten irgalmára irányuljon, továbbá hagyja hátra elsajátított tudását és akaratát! Vegyen mindent semmibe,¹⁵ ne hozzon létre újabb akaratot, és soha többé – se most, se később – ne visszakozzon!*

¹⁵ Vö. Fil 3,8.

25. Ha mindez lezajlik, a természeti akarat erejét veszti, és az ördög többé nem képes meghódítani azt a maga hamis sóvárgása révén, mert nyugvóhelyei egészen sivatagossá és bágyasztóvá válnak számára.

26. Ekkor az Istentől származó Szent Szellem magába fogadja [bennünk] az életalakzatokat, és megszilárdítja hatalmát, azaz fellobbantja az élet ábráját a szeretet lángjaival. Ennek következtében fakad fel [bennünk] a létezők *centrumára* vonatkozó magasztos tudomány és ismeret, mégpedig a teremtés rejtett és látható konstellációja szerint egyaránt,¹⁶ egy szubtilis és sodró tűzhez hasonlatosan, miközben erős vágyat érzünk arra, hogy e világosságba merüljünk, ám magunkat erre méltatlannak ítéljük és semminek tartjuk.

27. Az egyéni sóvárgás e módon a semmi felé, azaz egyedül Isten cselekvése és működése felé törekszik, vagyis arra, amit Isten akar öbenne; Isten Szelleme viszont az önátadó alázat sóvárgásán át kitör, miközben az ember egyedi mivoltában is remegve és az alázat örömeivel néz Isten Szelleme után, és így mindent láthat, ami az időben és az örökkévalóságban él.¹⁷ Ezek ugyanis az ember közvetlen közelében rejtőznek.

28. Mikor Isten Szelleme a szeretet lángjának tüzeként érkezik, a lélek akarat-szelleme magába száll, és így szól: *Uram, nevedet illeti a dicsőség, nem engem; hatalmadban áll megragadni erőt, hatalmat, nagyságot, bölcsességet és ismeretet: tedd hát azt, ami a te akaratod! Én nem vagyok képes ugyanerre, és nem tudok véghezvinni semmit; semmibe nem fogok, míg te nem vezetsz eszközödként; tedd bennem és általam azt, amit csak akarsz!*

29. Az ilyen alázatos és tökéletes önátadás során az isteni erő szikrája gyújtóként hullik az élet-alakzat középpontjába, a lélek tűzébe, amit Ádám egykoron sötét szénné változtatott, s felizzik. Ha aztán az isteni erő felgyúl benne, a teremtménynek azonnal Isten eszközeként kell működésbe lépnie, és azt kell mondania, amit Isten Szelleme mond.¹⁸ Ez esetben a teremtmény nem saját tulajdona többé, hanem Isten szerszáma.

30. A lélek akaratának e tüzes áramlatban is szakadatlanul a semmibe, a legmélyebb alázatba kell merülnie Isten előtt. Abban a pillanatban, amikor a legcsekélyebb mértékben önmaga kutatásába kezd, az ördög eléri őt és megrohanja az élet-alakzat *centrumában*, a lélek pedig ilyenkor áttér az önzés körébe. A lélek-

¹⁶ Másként: „...mégpedig a[z adott] teremtmény/személy benső és külső *constellatiojának* megfelelően”.

¹⁷ Vö. Kiv 33,23.

¹⁸ Vö. Csel 2,3–4.

nek ugyanis ki kellene tartania az önátadó alázatban, mint ahogy egy forrás is kitart a maga eredeténél; ezenfelül a léleknek szüntelenül Isten forrásából illene merítenie és innia, és egy cseppet sem vágyja arra, hogy Isten útját elhagyja.

31. Mert azon nyomban, amint a lélek az ész fényének önimádatából kezd táplálkozni, a maga kényszerképzete szerint kezd működni. Ettől kezdve az, amit isteni eredetűnek állít be, már csak a látható konstellációból ered, mely őt azonnal torkon ragadja és leitatja. Ekkor addig vágat a tévelygések közt, amíg ismét egészen alá nem rendeli magát a ráhagyatkozásnak, és újra el nem ismeri, hogy beszennyeződött, továbbá amíg ismét el nem hal az ész számára, újra elérve Isten szeretetét. Ez azonban nehezebben megy, mint az első alkalommal, hisz az ördög nagy hévvel kelti fel benne a kételyeket, mert nem szívesen hagyná el rablóbarlangját.

32. Világosan megfigyelhetjük Isten szentjein a világ kezdete óta, miként terelgette őket Isten Szelleme, néha azonban mégis visszatértek az önátadásból az önzéshez, saját észjárásukhoz és akaratukhoz, amiből következően aztán a sátán a bűn felé taszította őket, ahogyan Dávid és Salamon, vagy akár az ösatyák, a próféták és az apostolok esetén is látható. Némegyszer erős tévedés alapján munkálkodtak, amikor az önátadásból az öntudatosságra, vagyis egyéni elgondolásaikra és az elgondolásaikból fakadó vágyakra tértek át.

33. Isten Gyermekének tudniuk kell tehát, mihez kezdjenek magukkal, ha meg akarják ismerni Isten útját. Tudniuk kell, hogy össze kell törniük és el kell vetniük maguktól még gondolataikat is; nem sóvároghatnak semmire és nem akarhatnak megtanulni semmit, míg a helyes ráhagyatkozás körében nem lelik magukat, hogy Isten Szelleme tanítsa, vezesse, kísérje az emberi szellemet, és az egyéni becsvágyat szolgáló emberi önkény egészen megtörjön, alárendelve magát Istennek!

34. Isten csodáinak körében vizsgálódni nem veszélytelen, az ilyesmi ugyanis gyorsan rabul ejti az akarat-szellemet. Ha viszont az akarat-szellem Isten Szelleme után tekint, akkor az önátadó alázat révén hatalmat nyer Isten minden csodájának megismeréséhez.

35. Nem azt mondom, hogy egyáltalán ne kutakodjunk és ne tanuljunk a természetes művészetek terén: nem, hisz ez hasznunkra válhat. Saját értelmi képességünket azonban nem tehetjük meg kiindulópontnak! Nem szabad egyedül a felszínes ész világosságával kormányoznunk életünket; még ha jó dolog is az ész, eszünk világosságának azonban mélységes alázatba kellene merülnie, és Isten akaratát és Szellemét kellene minden kutatásunk során vezérfonalává tennie,

hogy az ész világossága Isten világossága által lásson. Mert ha az ész sok mindent képes is felismerni, ne viselkedjen úgy, mintha a sajátjáról lenne szó, hanem Istennek kell tulajdonítania a dicsőséget, aki a megismerés és a bölcsesség kizárólagos birtokosa.

36. Minél inkább belemerül az okosság Isten előtt a jámbor alázatba, és minél inkább méltatlannak tartja magát Isten előtt, illetve minél inkább elhal saját sóvárgása számára, annál inkább áthatja Isten Szelleme, és a legmagasabb rendű megismerésbe is beavatja, miközben Isten hatalmas csodáit szemlélheti. Hisz Isten Szelleme csak az önátadást gyakorló alázatban jár-kél! Ha nem önmagadat bámulod, illetve vágyaid nem önmagadra irányulnak, hanem hajlandó vagy megalázkodni Isten előtt, akkor Isten Szelleme kézen fog és végigkísér csodáinak körében! Egyedül azok nyerik el tetszését, akik meghajolnak előtte és félik őt.

37. Isten ugyanis nem a magunk uraiként teremtett minket, hanem csodáit ki-munkáló szerszámaul, melynek révén ő maga akarja megnyilvánítani csodáit. Az önátadó akarat Istenre bízva magát, és minden jót tőle remél, az önfejűség viszont magát kormányozza, mert az ilyen akarat letörte magát Istenről.

38. Mindaz, amit az egyéni akarat tesz, bűn, és Isten ellen való, mert kilépett abból a *rendből*, melynek alapján Isten megteremtette, eltért az engedetlenséghez, és a maga ura akar lenni.

39. Ha az én saját akarata elhal, akkor megszabadul a büntől, mivel ekkor már nem sóvárog semmire, csak arra, amit Isten óhajt a teremtménytől; csakis azt kívánja tenni, amit Isten akar megcselekedni általa. Még ha azonosul is a cselekvéssel – és azonosulnia is kell –, mégis csupán eszköze marad a cselekvésnek, mely eszköz révén Isten azt tesz, amit akar.

40. Mert hiszen éppen az a valódi hit, hogy elhalunk az önzésnek, vagyis egyéni sóvárgásunknak, s bármely szándékunkban rejlő sóvárgásunkat Isten akaratára szegezzük, és nem törődünk a birtoklással, hanem minden cselekedetünkben csak Isten szolgájának és segédének tartjuk magunkat, miközben arra gondolunk, hogy mindazt, amit teszünk vagy tervezünk, Istennek tesszük.

41. *Ilyen* akarat révén vezérel minket Isten Szelleme a valódi hűségre és a felebarátaink iránti tisztességre, hisz így gondolkodunk: *Nem a magam javára végzem dolgomat, hanem Istenemért, aki engem erre felszólított, és elrendelte ezt nekem mint szőlőművesnek.* Az ilyen ember mindig Ura hangjára hallgat, aki benne megparancsol neki mindent, amit tennie kell. Az Úr szól benne, ő jelöli ki számára a tettet.

42. Az önzés viszont aszerint cselekszik, amit a felszínes értelem a csillagzat alapján megkíván, és az ilyesfajta vágyba az abban szárnyaló ördög is beférkőzik saját sóvárgásának erejével. Minden, amit az önzés tesz, Isten akaratán kívül esik, és a képzelgésre alapozottan működik, hogy Isten haragja kielégüljön általa.

43. Nincs olyan Isten akaratán kívül eső tett, mely képes lenne elérni Isten országát; az ilyen dolgok mind haszontalan és nagy erőfeszítések árán készült bálványok. Semmi nem nyeri el ugyanis Isten tetszését, ami nélkülözi azt, amit ő maga tesz az akarat révén. Hiszen csak egyetlen egységes Isten van, aki minden létező Lényegében rejtőzik, és minden, ami ugyanezen Lényegre alapozva együttműködik és együtt lehet vele, az Vele Egy Szellemmé válik.

44. Ami azonban saját akaratának egyénisége szerint munkálkodik, illetve eszerint gyakorol hatást, az kívül kerül Isten uralmán s megreked önmagán belül. Ugyan Isten mindenható uralma körében van, mely által Isten minden életet kormányoz, de mégsem a Szent Isteni Uralomban, hanem a Természeti Uralomban, amely által Isten a jót és a rosszat kormányozza. Azt azonban nem nevezzük Istentől valónak, ami nem Isten akarata szerint jár el és nem aszerint munkálkodik.

45. „Minden növény – mondja Krisztus –, melyet nem Atyám ültetett, kitépetik és tűzbe vettetik.” (Mt 15,13) Minden olyan művünk, amit Isten akaratán kívül alkottunk, el fog égni Isten utolsó tűzében¹⁹ és átadatik Isten haragjának, azaz a sötétség szakadékának, hogy a sötétség örök megalégedésére szolgáljon. Ezt is mondja Krisztus: „Aki nincs velem, az ellenem van, és aki nem gyűjt velem, az szétszór!”²⁰ Azaz aki nem az önátadó akarat, nem az Istenben való bizakodás jegyében munkálkodik és cselekszik, az csak pusztít és szétszór, ami nem kedves Istennek. Semmi sem tetszik Istennek, ami híján van annak, amit Isten maga akar végbeinni az ő Szellemeiben és az ő saját eszközein keresztül.

46. Ezért minden bábeli zagyvaságnak minősül, ami az isteni ismeretet és akaratot nélkülöző emberi önzés rendeletei alapján zajlik. Az ilyesmi a csillagzat és a világ műve lehet csak, és Isten nem fogja a maga műveként elismerni, hanem a természet viaskodó kereke tükrének bizonyul majd, melyben a jó és a rossz küzdenek egymással. Amit a jó épít, azt a rossz lerontja, amit pedig a rossz felépít, azt a jó töri össze. Ez a hiábavaló fáradozás nyomorúsága, ami teljes egészében Isten ítélőszéke elé tartozik, ahol majd elmetszik ezt a perpatvart!

¹⁹ Vö. 2Pét 3,10–12.

²⁰ Mt 12,30.

47. Aki tehát sokat munkálkodik és épít verejtékes munkával, az csak Isten ítélőszéke számára fáradozik; az ilyesmi ugyanis nem tökéletes, illetve nem marandó, és ezek a dolgok kénytelenek lesznek belépni a *putrefacti*óba,²¹ hogy ott elkülönüljenek. Amit ugyanis Isten haragjára alapozva valósítanak meg, azt a harag elnyeli, és a harag epekedésének *mysterium*ában őrzik Isten ítéletének napjáig, amikor majdan a jót és a rosszat különválasztják.²²

48. Ha azonban valaki megfordul és kilép az önzésből, majd belép Isten akaratába, akkor még az a jó is, amit önzésének idején valósított meg, megszabadítatik attól a rossztól, amit közben elkövetett. Izajás ugyanis így szól: „Még ha vérvörösek is lennének bűneitek, ha megtértetek és megbánjátok azokat, akkor olyan fehérre válnak, mint amilyen a gyapjú.” (Iz 1,18) A gonosz ugyanis elnyelődik Isten haragján belül a halálba, míg a jó kihajt, mint a virág a műveletlen földből.

2. fejezet

1. Aki valami tökéletes és jó kimunkálására határozta el magát, hogy az örökké megörvendeztesse s majdan örökké ízlelhesse, az szabaduljon meg önteltségétől, saját sóvárgásától, forduljon az Isten akarata szerinti ráhagyatkozáshoz, és működjön együtt Istennel.

2. Ha eközben az önzés húsba és vérbe ágyazódó, földszerű sóvárgása továbbra is annyira rátapadna, hogy ez az epekedés mindent bekebelezne a lélek-akaratot kivéve, az önteltség már ez esetben sem volna képes befejezni művét. Az átengedett akarat ugyanis újra meg újra összetöri az önzés lényét, így ez nem fejlődik Isten haragjának alapjává. És ha a harag mégis utolérné – melynek veszélye fennáll, s amely meg is történhet –, az átengedett akarat akkor is érvényesítené benne erejét, s így a lény ábrája Isten előtt a győzelem jeleként jelenhetne meg a csoda körében, és örökölhethetné az [isten]gyermeki létet.²³

3. Nem helyes tehát megszólalni vagy tenni valamit, amíg az értelem az önzés sóvárgásában ég, máskülönben a sóvárgás Isten haragjára alapozva kezd mű-

²¹ *Putrefactio*: megtisztulás, tisztítótűz.

²² Vö. Mt 13,30 és 25,32.

²³ A Szerző álláspontja szerint az emberi megnyilvánulások (tett, szó, gondolat *etc.*) ábraként (*Figur*) és árnyékként (*Schatten*) követik az embert az „*Aether*”-be (értsd: az öröklétbe), és ítélet alá vettetnek. Utalásszerűen tárgyalja ezt a 4. és 5. §. Bővebben ír erről a *De Tribus Principiis*-ben (*Cap.* 9.).

ködni, aminek kárát vallja az illető, mert művét Isten haragjának aklába terelik, és megőrzik Isten rettenetes ítéletének napjáig.

4. Az álnok sóvárgások minden fajtáját, melynek révén valaki a világ gazdagságát magához akarná ragadni embertársaitól azok romlására, bekebelezi majdan Isten haragja, és ítélőszéke elé citálja őket. Ott minden nyilvánvalóvá lesz, és a feltárlás e misztériumában mindenki szeme elé kerül minden erő és lény, legyen az akár jó, akár rossz. Minden szándékos gonosztett Isten ítéletére várakozik.

5. Aki azonban megtér, az megmenekül ettől, műve viszont a tűzé. Minden kénytelen és köteles lesz megnyilatkozni a végpontnál, hisz Isten azért helyezte a maga hatékony erejét a létbe, hogy szeretete és haragja megnyilatkozzon abban, s hogy Isten dicsőségét és csodáit szolgáló játék keletkezzen mindenben.

6. Minden teremtménynek képesnek kell lennie kitartani ott, ahová Isten teremtette, különben ellenszegülő akaratba, vagyis Isten akarata elleni lázongásba torkollik, és a gyötrelem körébe juttatja magát. Hisz a sötétségre teremt lények nem szenvednek a sötétségtől, ahogyan a mérges kígyó sem szenved saját mérgetől, hiszen neki a mérge életét alkotja! Ha azonban odahagyná a mérget, majd valami jót venne magához, ez a jó pedig érvényre jutna a kígyó esszenciájában, az a kígyó kínszenvedését és halálát vonná maga után. Ugyanígy a gonosz sem egyéb, mint a jó kínszenvedése és halála.

7. Az ember a Paradicsomban, Isten szeretetében teremtett, ezért ha a mérge okozta kínszenvedéshez hasonlatos haragba vezérli magát, akkor szembeszegülő élete gyötrődést fog eredményezni számára.

8. Ha az ördög a dühödt mátrixból kiindulva és a pokol számára teremtett volna, és nem lett volna birtokában az isteni *ens*nek,²⁴ akkor nem is gyötrődne a pokolban; mivel azonban a mennyben teremtett, de felszította magában a sötétség kínszenvedélyét, és egészen beásta magát a sötét világba, ezért a fény kínszenvedéssé, Isten kegyelmében való örök kétkedéssé és állandósult ellenségeskedéssé vált számára. Nem képes visszatartani magát saját határain belül, hanem kifelé okádja saját lényét; szülőanyjának haragosává vált, de kegyetlen atyjával is, kinek esszenciájából és lényéből – mint örök természetből – keletkezett. Az örök természet fogva tartja az önnön *locus*ából²⁵ elpártolt ördögöt, és – felhasználva őt – a harag és a düh minőségének megfelelően elégti ki magát. Mivel

²⁴ *Ens*: lényeg, lény. A *Wesen* szinonimája. Lásd a 19. jegyzetet.

²⁵ *Locus*: székhely, trónus.

nem akart segédkezni Isten örömteli játékának irányításában, ezért kénytelen a jó ellenlábasként a harag játékát igazgatni.²⁶

9. Mert hiszen Isten minden: ő a sötétség és a fény, a szeretet és a harag, a tűz és a fény; Istennek azonban csakis szeretetének fénye alapján nevezi magát.

10. A sötétség és a fény között örök *contrarium*²⁷ van: egyik sem érinti a másikat, egyikük sem a másik, és a kettő mégis egyetlen egységes lét, mely azonban a szenvedély²⁸ és az akarat mentén elkülönül; lényege szerint mégsem szétválasztható, csak a princípiumok tekintetében különül el, miáltal az egyik a másikban szemlélve semminek tűnik. Ám mégis létezik, csak épp nem nyilvánul meg annak minősége szerint, amiben benne van.²⁹

11. Az ördög továbbra is hatalommal bír, de nem azzal a hatalommal, melyre Isten teremtette őt, hanem azzal, melyet ő maga szerzett, nem a teremtés művére alapozva, hanem az örökkévalóság szorongással telt születésére, vagyis a természet *centrumára* építve, amely a dühnek a sötétség, a szorongás és a gyötrődés megszületésére vonatkozó minőségét képviseli. Továbbra is a világ *locusának* fejedelme marad, de már az első princípium alapján, a sötétség birodalmán és a szakadékon belül. A Nap, a csillagok és az elemek birodalmában nem ő a fejedelem, nem ő a gazda, s bár a düh térfelén – az egyes lények gonoszságának gyökérzetében – még mindig felülkerekedhet, ahhoz nincs elég ereje, hogy ezt bármire fel is használja.

12. Tudniillik mindenben jelen van a jó is, ami a gonoszságot fogva tartja és bekeríti, így az ördög csak a megátalkodott embert képes irányítása alá vonni és kormányozni, amikor az illető komisz sóvárgása épp túlteng, és sóvárgását a megátalkodottság oldalán veti latba. Az élettelen teremtés erre nem képes, az ember viszont meg tudja tenni az élettelen természetet is felhasználva, ha akaratának középpontját a sóvárgás erejével az örök középpontból a gonoszság irányába eltolja. Ezt nevezzük *incantationak*,³⁰ illetve hamis mágának. Az ördög akarata mindenhová be tud férkőzni, ahol az öröklétből származó sóvárgásodat tévelygő akaratodra alapozva gonoszsággal kevered.

²⁶ Vö. 1Kir 22,22 és Jób 2,6.

²⁷ *Contrarium*: ellentét, viszály.

²⁸ Lásd a 123. jegyzetet.

²⁹ Vö. Jn 1,5.

³⁰ *Incantatio*: varázslás, ráolvasás.

13. Az öröklétből való lelki és anyagi ősállapot egy és ugyanaz.³¹ Ennek a világnak a kezdete óta azonban, illetve evilág létét tekintve az ördög már csak a *turba magnán*³² belül őrzi hatalmát. Ahol ez a *turba* az örök düh tüzében lobog, ott serénykedik az ördög; példának okáért a háborúkban, marakodások esetén, vagy az esőt nem adó fergetegben. A tüzeseteknél oly magasra hág fel, ameddig csak a *turba* elhatol, tovább nem mehet. Jégeső esetén szintén előbújik, de élre nem állhat, hisz nem ura a jégesőnek, csak szolgája.

14. E módon a teremtmény az, aki sóvárgásának erejével felébreszti a jót és a gonoszot, az életet és a halált. Az emberi és az anyagi sóvárgás ugyanis az örök, kezdetlen természet *centrumában* helyezkedik el, így amelyekkel a sóvárgása meggyújtja magát – legyen az a jó vagy a rossz –, annak hatását fogja kifejteni.

15. Isten ugyanis mindeneket oda teremtett meg, amiben annak a valaminek lennie illik, vagyis az angyalokat a mennybe, az embert viszont a Paradicsomba. Ezért ha a teremtményi sóvárgás kilép szülőanyjából, akkor az ellenszegülés és viszálykodás körébe jut, ahol a lázongás kezdi gyötörni, és jó akaratában téves akarat keletkezik. Ekkor a jóakarat újra a semmibe fordul, mintegy a természet és a teremtmény végpontjába lép, és a teremtményt hátrahagyja annak gonzságában, ahogy azt Lucifer vagy akár Ádám esetében láttuk. Ha ugyanis Isten szeretet-akarata nem sietett volna az utóbbi elé, és nem tért volna be kegyelemből ismét az emberi létbe, akkor már nem lenne semmiféle jóakarat az emberben.

16. Ezért azok az Isten akaratára vonatkozó töprenkedések és vizsgálódások, melyek mellőzik a kedély megfordulását, semmisek. Amíg a kedélyt fogva tartja a földi élet saját sóvárgása, addig nem képes elérni Isten akaratát, hanem csak az önzés körében rohan, egyik útról a másikra tér, és mégsem lel nyugalmat, önálló sóvárgása ugyanis békétlenséget juttat belé.

17. Amikor azonban a kedély teljesen belemerül Isten irgalmába, mert el akar halni az önimádatnak és az isteni akarat vezetése és bölcsessége alá akarja rendelni magát (miközben önmagát annyira semmisnek ismeri el és semmisnek is tartja, hogy már semmit sem akar Isten akarata nélkül); továbbá amikor a földi húsban megérkezik a harag sóvárgása az ördögi imagináció társaságában, és ta-

³¹ Vö. Jn 10,34.

³² *Turba magna*: szó szerint *ösi zavarodottság, zűrzavar, forgatag*. Angol fordításai szerint: *Curse* (átok); *Mischief* (baj, károsodás); *Hurt* (sérülés). Friedrich Krausen, a Szerző egyik barátja így fogalmaz erről: „[A *turba magna*] a rejtett alapzat felkavart és felélesztett dübe, miáltal a pokol fundamentuma ebben a világban is megnyilatkozott...” (Clavis, 133. §). Vö. még Ter 3,14–19.

szít egyet a lélek akaratán, nos, akkor a ráhagyatkozó sóvárgás ekképpen fog Istenhez kiáltani: *Abba, kedves Atyám, szabadíts meg a gonosztól!* A harag sóvárgása ezután már csak saját magán belül fejtheti ki hatását – bár néha megesik, hogy az Isten dühében élő földi akarat az ördög epekedése miatt túlzottan felerősödik, mint ahogyan azt Szent Pál tanítja: „Ha tehát vétkezem, nem én teszem, hanem a bűn, mely a húsban lakozik.” (Róm 7,20) Vagy másutt: „Így tehát kedélyemmel Isten törvényének szolgállok, hússal azonban a bűn törvényének.” (Róm 7,25)

18. Pál ezt nem úgy érti, hogy a kedély tagozódjék be a hús akaratába, hanem hogy a hús bűne – ami Istennek az önzés körében felébresztett haragja – oly erős, hogy gyakorta szinte erővel betör a vágyakozásba, túlharsogja a ráhagyatkozott akaratot, és egyben erővel uralma alá is hajtja – amihez elegendő egy istentelen ember félrevezető ellenkezése, vagy akár a világi bujaságokra vetett egyetlen pillantás is.

19. Ha a bűn már kezd kifejlődni a húsban, a harag is felgerjed, és szintén az átengedett akarat után kap, az átengedett akarat viszont a gonosztól való szabadításért könyörög Istenhez, hogy Isten szabadítsa meg a bűntől és vigye a középhez, a halál tartományába, hogy a bűn elhaljon.

20. Szent Pál ezt is mondja a továbbiakban: „Semmi sem átkozott azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak” (Róm 8,1) – vagyis azoknak, akik az isteni terv alapján meghívottak, illetve azoknak, akiket Isten a maga elhatározásának megfelelően – mely alapján az egyes embert szólítja – ismét ugyanarra a hivatásra hívott, hogy tudniillik újra az isteni tervnek megfelelően éljenek, melynek értelmében Isten az embert eredetileg saját képmásává, önnön lényege szerinti képpé teremtette. Amíg azonban az egyéni akarat az önteltségben rostokol, nem kerülhet belül Isten szándékán és hívó szaván, nem válhat meghívottá, mert elhagyta saját *locus*át.

21. Amikor aztán a kedély ismét a hívó szó irányába fordul, és visszatér a ráhagyatkozáshoz, akkor az akarat isteni hivatást nyer és visszajut abba a *locus*ba, melybe Isten teremtette őt. Ekkor csak rajta áll, hogy Isten gyermekévé váljon, mint ahogy írva van: „Hatalmat adott nekünk, hogy Isten gyermekei legyünk.”³³ A hatalom, amit nekünk adott, elhatározása, melynek értelmében a maga képére teremtette az embert. Ezt a hatalmat Krisztusban ismét az emberlétbe helyezte és megszilárdította, hogy el tudja tiporni a hús bűnének, vagyis a kigyó aka-

³³ Jn 1,12.

ratának és sóvárgásának „a fejét”.³⁴ Ez azt jelenti, hogy az átengedett akarat Krisztusban a kígyóakarat sóvárgásának fejére tapos, és az elkövetett bűnt újra meg újra megöli. Az így elnyert hatalom a halál számára halállá, az élet számára azonban az élet erejévé válik.

22. Ezért nem nyerhet senki megbocsátást amiatt, hogy nem képes az elhatárolásra. Hát persze, mert az önteltségben fészkel, beásta magát az önimádatba, és csak a húsban rejtőző bűn törvényének szolgál! Ha azonban megfordítaná kedélyének központját, és az Isten iránti engedelmességre és Isten akaratára összpontosítaná, akkor képes lenne rá.

23. A kedély *centruma* ugyanis az örökkévalóságból, Isten mindenhatóságából származik, és oda hatol be, ahová csak akar; ami az örökkévalóságból való, azt nem köti törvény, az akaratot azonban igen, mégpedig az, hogy engedelmeskedjen Istennek. Az akarat a kedélyből születik, és nem szabad *meghátrálnia* onnan, ahová Isten teremtette.

24. A kedély akaratát Isten a Paradicsomba teremtette, hogy játszótársnője legyen az isteni öröm országában, ahonnan nem lett volna szabad *elrugaskodnia*. Mivel azonban *összszavarodott*,³⁵ ezért Isten ismét a húsba helyezte akaratát, és e megújított akarat révén adott nekünk hatalmat arra, hogy a magunk akaratát beterelessük ebbe az új akaratba, új fényt gyűjtsünk benne, és újra Isten Gyermekéivé váljunk.

25. Isten nem korlátoz senkit, hanem a bűnök testében veszteglő egyéni akarat teszi korlátolttá a kedélyt azzal, hogy a világ hiúságait becsempészi a kedélybe, hogy az megrekedjen.

26. Isten – amennyiben Istennek hívják, és az is – nem tud gonoszat akarni, benne ugyanis csak egyetlen egységes akarat él, ez viszont örök Szeretetet, vagyis a vele azonosra: az erőre, szépségre és erényre való sóvárgás.

27. Isten semmi másra nem vágyik, csak arra, ami saját sóvárgásához hasonlatos; sóvárgása nem ölel magába egyebet, csak azt, ami ő maga.

28. Isten nem fogja a maga erejébe fogadni a bűnöst, míg a bűnös a bűnből ki nem lép, sóvárgásának erejével pedig be nem hatol Istenbe. Azokat, akik hozzá folyamodnak, nem akarja kitaszítani. Kitárt ajtót ajándékozott az akaratnak Krisztusban, és ezt mondja: „Jöjjetek hozzám mindannyian, kiket bűneitek

³⁴ Ter 3,15.

³⁵ Szójáték: az akarat *meghátrálását* és *elrugaskodását*, valamint *összszavarodását* a „*verrücken*” megfelelő alakjai fejezik ki.

megterhelnek, felüdítelek benneteket.”³⁶ Vegyétek magatokra igámat, vagyis a húsban lévő lázongás keresztjét – mert ez volt Krisztus igája, akinek minden ember bűnéért kellett azt hordoznia. Ugyanezt vegye magára a komisz, földszerű bűntestben rekedt, ráhagyatkozott akarat is, és hordozza csak türelmesen Krisztus után a szabadítás reményében; tapossa szét szüntelenül a kígyó fejét Krisztus akaratában és Szellemében a ráhagyatkozó lelki akarat eszközével; sorvassza el és törje meg a földi akaratot Isten haragjában; ne nyugodjék bele és ne heverésszen kényelmesen, miután a bűnt elkövette, illetve ne gondolkodjék így: *Egyszer majd csak bünbánatot tanúsítok miatta!*

29. Nem, nem, e kényelmes fekhelyen a földszerű akarat csak erőre kap, meghízik és elburjánzik; hanem amikor Isten Lehelete megmoccan benned, és rámutat bűnödre, lelki akaratod azon nyomban merüljön Krisztus szenvedésébe és halálába, és szorosan göngyölje bele magát abba! Tulajdonaként kebelezze be Krisztus szenvedését, és legyen úrrá Krisztus halálával a bűnökből következő halálon, törje meg s ölje meg a halált Krisztus halálában!

30. Ha a halál nem is hagyja magát, de rá fog erre kényszerülni. Támassz tehát ellenségeskedést a buja, földszerű hús ellen, ne add meg neki, amit birtokolni akar, böjtöltesd és éheztesd, míg a kéj megszűnik! Tartsd lázongásnak a hús akaratát, és ne tedd azt, amit a hús sóvárgása akar, s akkor bejuttatod a halált a húsban megbújó halálba! Ne törődj a világ gúnyolódásával, tartsd észben, hogy csak ellenségedet gúnyolják, aki az ő bolondjukká tette magát; te magad is tartsd őt olyan bolondnak, akit Ádám hívott életre számodra, és álörökösként helyezett el benned. Űzd ki a szolgáló fiát, az idegen gyermeket házadból, akit Isten kezdetben – Ádámban – nem adott neked az életnek házába, mert „a szolgáló fia nem örökölhet együtt a szabadéval” (Gal 4,30).

31. A földhözragadt akarat a szolgáló fiát jelenti. A négy elementumnak ugyanis az ember szolgálatában kellene állnia, Ádám azonban gyermekséghez jutatta őket. Ezért Isten így szólt Ábrahámhoz, mikor feltárta benne az Ígéret Szövetségét: „Űzd ki a szolgáló fiát, mert nem örökölhet a szabad asszonyéval együtt!”³⁷ A szabad asszony fia Krisztus, akit Isten az ő kegyelméből testben hozott el nekünk megújult kedélyként; innen merítheti és ihatja az akarat – a lélek örök akarata – az örök élet vizét, amiről Krisztus azt tanítja nekünk, hogy aki abból a vízből iszik, melyet ő ad nekünk, annak az az örök élet forráskútjaként forráso-

³⁶ Mt 11,28.

³⁷ Ter 21,10.

zik majd (Jn 4,13). E „forráskút” a lelki kedély megújulását, az örök természet örök égboltozatát, a lelki teremtménynek megfelelő minőséget jelenti.³⁸

32. Ezért is mondom, hogy minden Istennel kapcsolatos tanmese, melyben valaki az Istenhez vezető útról szőne meséket, hiábavaló és haszontalan, ha a megújult kedélynek híján van – bármilyen magasztos név mögé bújjon is.

33. Nem vezet más út Istenhez, csak az olyan újszülött kedély, mely a gonoszságtól elfordul, majd eléri az elkövetett bűnök miatti megbánást; amely maga mögött hagyja a gáztetteket, és nem is vágyakozik többé azok után, hanem belegöngyöli akarátát Krisztus halálába, és Krisztus halálára alapozva tudatosan elhal a lelki bűnnek, hogy a lelki kedély ne is kívánja többé a bűnt! A lelki akarat szűnjön meg Krisztus halálában, rejtőzzön el és ne törekedjen semmire, csak Isten irgalmas szívének elérésére, még ha minden ördög a háta mögé lopózna és sóvárgásával zaklatná is a testet.

34. Az a fajta álszenteskedés és felületes vigasztalódás, amikor valaki a húsban megtelepedett bűn gázfickóját a Krisztus által fizetettek mögé akarja rejtetni, és meg akarja menteni önimádatát, semmit sem segít. Krisztus mondja: „Térjete meg és váljatok olyanokká, mint a gyermekek, különben nem láthatjátok Isten országát!” (Mt 18,13) A kedélynek tehát annyira tisztának kell lennie, amilyen a gyermeké, aki a bűnről még mit sem tud. Továbbá ezt is mondja Krisztus: „Újjá kell születnetek, különben nem láthatjátok Isten országát!” (Jn 3,3) Egészen új akaratnak kell felkelnie Krisztus halálából; igen, Krisztusnak az emberi létbe való bevonulásából kell születnie annak, és Krisztus feltámadásában kell feltámadnia!

35. Ahhoz, hogy ez meg is történhessen, a lélek akarata előbb haljon el Krisztus halálában, hiszen Ádámban befogadta a szolgálólány fiát, a bűnt, amit ki kell űznie akaratából, a koldus és fogoly lélek pedig pólyálja be magát Krisztus halálába mindazzal együtt, ami ő maga, hogy a szolgáló fia – azaz a benne élő bűn – meghaljon Krisztus halálában. Igen, a bűnnek meg kell halnia a lélek akaratában, különben nem szemlélheti Istent, mert nem a bűnbe és Isten haragjába ágyazódó földi akarat hivatott látni Istent, hanem Krisztus, aki testben jött el! A lélek öltse magára Krisztus Szellemét és Testét, hiszen e földi hajlékban nem örökölheti Isten országát, mert kívülről még reá függeszkedik a bűn birodalma,

³⁸ A Szerző értelmezésében ezt a megújult kedélyt – illetve „az örök természetnek és égboltozatnak” megfelelő minőségeit – szemlélhetjük a Jel 12,1 „asszonyának” égi jelenségekkel körülölelt ábrájában (bővebben erről: *De Incarnatione Verb, Lib. 1., Cap. 13.*).

melynek majdan el kell rohadnia a földben, majdan új erőben kell fölemelkednie.

36. Nem álszenteskedésről, de nem is fogadkozásról van szó; nem a látszat kedvéért kell gyermekké válnunk, hanem belülről kiindulva; legyünk Istenből született gyermekek, olyan megújult emberek, akik megállapodtak Istenben.

37. Nem több képmutatásnál az, amikor arról beszélünk, hogy Krisztus fizetett és elégtételt adott a bűnökért, s bűneink miatt halt meg! Így hát ha nem halunk meg a bűnnek mi is az ő halálával, és nem öltjük magunkra érdemeit új engedelmisséggel, és nem is élünk ezeknek megfelelően, akkor az egész nem lehet egyéb téves és hazug, semmis és érvénytelen vigasztalódásnál.

38. Krisztus szenvedése annak szolgál vigaszul, aki a bűn ellenségévé és haragosává válik; aki nem szívesen látja, hallja vagy ízleli bünt, hanem ellenáll neki; aki mindig helyesen és jót akarna cselekedni, csak tudná, mit is kell tenni. Nos, az ilyen ember felöltötte Krisztus Szellemét és akaratát, a látszat kedvéért felöltött gyermekség álszenteskedése viszont hamis és semmis.

39. Nem az a cselekedet árulkodik a gyermekség meglétéről, amely egyedül a külső testben zajlik, hanem Krisztusnak a[z emberi] szelleme belüli munkálkodása, amely a látható tett révén lesz erővel teljes, s amely – [isten]gyermekségét a hús külső cselekedeteivel téve nyilvánvalóvá – új világosságnak bizonyul. Ez a gyermekség, és ez eredményezi a gyermekséget!

40. Ha ugyanis a lélek szeme világos, akkor az egész test minden tagja világos!³⁹ Ha tehát valaki a gyermekséggel dicsekedik, a testet azonban bűnben égeti el, az még nem alkalmas a gyermekségre, sőt az ördög vetett rá hurkot, sűrű sötétségbe zárva. És ha már a szeretetteljes jócselekedetre vonatkozó első, lángoló akaratot sem leli fel magában,⁴⁰ akkor állításai csak az önteltségből fakadó furfangos költemények, és nem láthatja meg Istent, míg újjá nem születik és meg nem mutatja magát a gyermekség erejében! Fényesség nélküli tűz ugyanis nem létezik! Ha tehát Isten tüze lobog a kedélyben, akkor az ki is világlik onnan, és azt teszi, amit Isten eltervezett.

41. Így szólsz: *Lenne rá hajlandóságom, meg is tenném, de valami visszatart; nem vagyok rá képes.*

42. Igen, kedves barátocskám, hát éppen ez az! Isten vonz téged a gyermekség irányába, de neked nem akarózik menned, hisz édesebb csókot váltani a go-

³⁹ Mt 6,22.

⁴⁰ Vö. Jel 2,4.

nosszal. Ezért aztán a gonoszság örömeit Isten öröme elé helyezed, még egészen az önteltség körében leledzel, és a bűn törvénye szerint élsz: ez az, ami akadályoz téged! Nem akarsz elhalni a hús gyönyöreinek, így nem is jutottál a gyermekséghez, Isten viszont még így is ebbe az irányba vonz téged, épp csak te nem akarod. Ej, mily kellemetesnek vélné Ádám, ha e mostani akarattal együtt felvennék őt a mennybe, és a hamissággal teljes, komisz gyermeket Isten trónjára helyeznék! Lucifer is így szeretne volna, de kivettetett!

43. A gonosz akarat halála fájdalmat okoz, erre pedig senki sem vágyik, gyermekek azonban mindannyian szívesen lennének, ha jelenlegi bundánkban felvennének minket, ami azonban egyáltalán nem lehetséges! Ez a világ elmúlik, így a külső életnek is meg kell halnia; mit használna hát akkor nekem egy halandó testen alapuló gyermekség?!

44. Aki örökölni akarja a gyermekséget, annak fel kell öltenie az új Embert, aki képes is a gyermekség öröklésére, és hasonlatos az Istenséghez. Isten nem bűnösökkel akarja körülvenni magát a mennyben, hanem csakis tiszta, újjászületett gyermekekkel, akik magukra öltötték a mennyet!

45. Nem olyan könnyű dolog tehát Isten gyermekévé válni vagy annak lenni, mint ahogy sugallják nekünk! Bár könnyű annak, aki a gyermekséget már felöltötte, fénye ugyanis sugárzik, és örömét leli mindezekben; a kedély átfordításának és az önteltség összetörésének azonban szigorú és engedményektől mentes határozottsággal kell végbemennie, olyan elhatározással, hogy ha a test és a lélek emiatt össze is omlana, az akarat mégis állhatatos maradjon, és ne lépjen ismét az önzés körébe.

46. Küzdenünk kell, míg a sötét, kemény és lezárt *centrum* szét nem omlik, és a középpontban lévő szikra fel nem lobban! Ebből – vagy, mint Krisztus mondja, az isteni mustármagocskából⁴¹ – fog hamarosan kisarjadni a nemes liliom-ágacska! Nagyfokú alázatra, figyelmes imádságra van szükségünk, és saját értelmi képességünk terén egy időre bolonddá kell válnunk, kissé együgyűnek kell tekintenünk magunkat, míg csak Krisztus el nem nyeri alakját az új megtestesülés során!⁴²

47. Krisztus megszületése után aztán rögtön megérkezik Heródes, és meg akarja gyilkolni a kisdedet. A külső szerint üldöztetéssel, a benső szerint viszont kísér-

⁴¹ Mt 13,31.

⁴² Vö. Gal 4,19.

tésekkel kutatja, vajon elég erős-e a lilium-ág ahhoz, hogy az ördögnek a húsban rejlő birodalmát megtörje.

48. A kígyót-taposó a pusztába vezetetik, miután megkereszteltetett Szent Szellemmel, megkísértetik, vajon megmarad-e a ráhagyatkozásban és Isten akaratában. Oly szilárdan kell állnia a próbát, hogy ezúttal minden földi jellegű hátra tudjon hagyni a gyermekség kedvéért, akár még az életét is!

49. Semmilyen mulandó dicsőséget vagy javadalmat ne soroljon a gyermekség elé, hanem hagyja el azokat akaratával, ne tekintse azokat sajátjának, és csak olyan szolgának tartsa magát, aki mindezek révén engedelmesen szolgálja urát. Hagyja el minden evilági birtokát, ami alatt nem azt értjük, hogy ne legyen semmije, mintha csak nem szorulna semmire, hanem hogy szíve határolódjon el ezektől és ne fúrja beléjük akaratát, sajátjának véelve azokat, különben nem lesz ereje arra, hogy birtokai révén a szomjúhozókat szolgálja.

50. Az önzés egyedül a mulandó lényt szolgálja, az önátadás azonban mindent ural, ami alatta van. Az önzés kénytelen azt cselekedni, amit az ördög a hús tobzódása és a felfuvalkodott élet során meg akar kaparintani. A ráhagyatkozás azonban eltapodja ezeket a kedély „lábaival”. Az önösség megveti a jámborságot, a ráhagyatkozás azonban a porba telepszik az együgyű mellé, és így beszél: *Együgyű akarok lenni, és semmit sem akarok érteni, nehogy értelmem felfuvalkodjon és vétkezzen. Isten lábaihoz fekszem a külső udvaron, hogy úgy szolgáljak Uramnak, ahogy alkalmazni kíván. Semmiről sem akarok tudni, hogy Uram parancsai vezessenek és vezéreljenek, és csak azt tegyem, amit Isten akar tenni vagy birtokolni általam. Elszenderedem az önzésnek, míg az Úr Szelleme fel nem ébreszt, és ha nem akar felébreszteni, hát örökkéig csendben nyugszom őbenne, és várom parancsszavát.*

51. Kedves testvérek, az emberek manapság a hitükkel dicsekszenek. De hol van a hit? A mostani hit olyan, mintha történeteket mesélnének. Hol van azonban az a Gyermek, aki hiszi is, hogy Krisztus megszületett? Ha lenne ilyen, és hinné, hogy Jézus megszületett, bizonyára közelítene a gyermek Jézushoz, hogy magához vegye és gondozza! Ah, csak elbeszélésszerű ez a hit, csupa tudósság, és még ennél is inkább a hiúság legyezgetése: hogy megölték őt a zsidók; hogy eltávozott a világból; hogy nem a föld királya, még kevésbé az állatias emberé; hogy az ember azt tesz, amit akar, és nem kell meghalnia a bűnnek és rossz hajlamainak!⁴³ Az ilyesmiben az önösség, ez a rosszcsont gyermek leli kedvét, mert zsíros kosztot élhet és az ördögöt is jól felhizlalhatja!

⁴³ A Szerző vélhetően saját korának hitvitáira utal ezekkel a megjegyzésekkel.

52. Ez is arról tesz tanúságot, hogy az igaz hit Krisztus óta soha betegesebb és gyengébb még nem volt, mint éppen manapság, a világ mégis hangosan kiáltozik, hogy megleltük az igaz hitet, miközben olyan gyermek miatt huzakodnak, aki gonoszabb még sosem volt ennél, mióta ember van a földön!

53. Ha Te vagy Sion, az újjászületett és újra meglelt gyermek, akkor mutasd meg erődöt és erényeidet, mutasd fel önmagadból a gyermek JESUS-t, hogy lásák, Te vagy gondviselője! Ha nem teszed, Krisztus Gyermekéi azt mondják neked, hogy csak a legendák gyermekét találtad, sőt, az üres bölcsőt a gyermek helyett!

54. Hol van JESUS-od, te hűtlen, kit történeteid és látszat-hited ékítenek? Milyen állapotban ér majd téged a gyermek JESUS, mikor meglátogat az Atya minőségében, saját *turbádon* belül, melyet oly kövérre hizlaltál? Szeretetébe hív téged, de nem akarsz meghallani, mert a fősvénység és az élvezetek szorosan betapasztották a te füleidet! Ezért a trombita zendülése még ez egyszer szétzúzza *turbádat* kemény villámcsapásával, és felráz téged, hogy vajon meg akarsz-e keresni újra – és ezúttal meg is fogod-e találni – a gyermek JESUS-t.

55. Kedves testvérek, eljött a keresés, a meglelés és az elszántság ideje! Akire csak rátalál, arra le is sújt!⁴⁴ Aki virraszt, az hallani és látni fogja! Aki azonban teli gyomorral a bűnben szunnyadozik, az így beszél: *Minden békés és csendes, nem hallatszik idáig az Úr dörgedelme.* Az ÚR hangja azonban már felzendült a Föld határain, füst kél, és a füst közepén ott a Tündöklés hatalmas fényessége! Ámen! Halleluja! Ámen!

Örvendeztetek az Úrnak Sionban, mert minden hegyek és minden halmok megteltek az ő dicsőségével! Úgy tör föl ő, mint a sarjadó vetés; ki akadályozhatná meg? Halleluja!

Fordította Makovnik Péter

⁴⁴ Tudniillik *a villámcsapás*. Mivel hiányos mondatról van szó, és a mondat állítmánya (*trifft*) szójátékra ad lehetőséget, fordíthatjuk így is: „Akire illik (: mindez), arra vonatkozik (: amit mondtunk)!”